

15. Банки та банківська діяльність

Азізова К.М.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи,
викладач кафедри фінансів,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,
м. Харків, Україна

ДЕПОЗИТНІ РЕСУРСИ БАНКУ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

В умовах політичної, економічної та соціальної нестабільності країни, банківська система перебуває у критичному стані. Відомо, що за підсумками 2015 року, відтік депозитів у банківській системі досяг 126 млрд. грн., з яких практично 54 млрд. – це відтік депозитів у гривні, практично 9 млрд. – відтік депозитів у валюті, що становить близько 29% депозитів фізичних осіб [1]. Це пов'язано з порушенням міжнародних взаємовідносин України з іншими країнами, кризою у фінансовому секторі, нестабільністю валютних курсів, девальвацією національної валюти-гривні, а також інфляцією. За останній час було ліквідовано понад 40 банків України через свою неплатоспроможність та не змогу відповідати за своїми зобов'язаннями. Усі ці зміни значно впливають на функціонування національної економіки країни, яка в свою чергу, виконує важливі завдання, а саме: акумулювання фінансових ресурсів. Формування банківських депозитів є одним з найвагоміших способів акумулювання банківськими установами вільних грошових коштів. Але довіра населення до банківських установ слабшає все сильніше, клієнти банків мають об'єктивні і суб'єктивні підстави для відмови у послугах банківської системи.

Депозитні ресурси – це сукупність грошових коштів клієнтів банку, залучених банком на договірній основі на визначений термін або без зазначення такого терміну, які підлягають виплаті власникам з процентом або без нього, і які забезпечують банку необхідний обсяг коштів для здійснення активних

операцій та виконання банком нормативних вимог відповідно до законодавства [2]. Джерелами депозитних ресурсів банку є кошти як фізичних осіб, тобто населення, так і юридичних осіб, які залучаються з використанням різних типів рахунків. На управління депозитними ресурсами банку впливають фактори, які можна розподілити на 2 великі групи:

зовнішні – макроекономічні, які впливають на всі банки;

внутрішні – мікроекономічні, які впливають на відповідний банку.

Управління депозитними ресурсами банку є важливою складовою управління діяльністю банку в цілому. Отже, виникає необхідність у вдосконаленні управління депозитними ресурсами, які перебувають у розпорядженні банку, а також тими, що можуть бути потенційно залученими до банківських установ. Варто приділити увагу визначенню методів управління депозитними ресурсами та шляхам підвищення довіри населення. Визначення ризиків, що пов'язані з депозитними операціями, є досить важким та важливим завданням для банківської установи, які розширюють її можливості для здійснення активних операцій.

Мета управління формуванням ресурсів банку з депозитних джерел полягає у забезпеченні залучення достатнього обсягу тимчасово вільних грошових коштів клієнтів для здійснення активних операцій на вигідних для банку умовах в обсязі та порядку, визначених чинним законодавством. Отже, у процесі формування депозитних ресурсів менеджмент банку має враховувати два основні параметри управління – вартість залучених коштів та їх обсяг. Виходячи з зазначеної мети управління формуванням депозитних ресурсів банку, можна виділити наступні завдання [3, с. 27]:

– постійне узгодження обсягів, часових і вартісних характеристик пасивних операцій з поточними і прогнозованими активними операціями. Це досягається за рахунок контролю динаміки руху депозитних коштів (особливо короткострокових), що найбільшою мірою сприяють забезпеченню відповідної ліквідності балансу;

– підтримання резерву вільних грошей на мінімальному рівні;

– використання інструментів формування депозитних ресурсів, що оптимізують витрати на залучення коштів (отримання прибутку за рахунок дешевих ресурсів);

– розробка нових банківських продуктів та послуг, що забезпечать формування ресурсів банку з депозитних джерел.

У процесі розробки системи управління депозитними ресурсами банку беруть участь різні структурні підрозділи, зокрема відділи маркетингу, менеджменту, обліково-операційний відділ, депозитний відділ, робота яких орієнтована на залучення коштів на умовах: повернення, строковості, платності (якщо це передбачено договором), публічності (відносно умов залучення коштів).

Необхідність і значна роль ефективного управління депозитними ресурсами банку визначається наступними основними положеннями [4, 5, с. 43]:

визначення найбільш вигідних клієнтів з погляду можливості ефективнішого використання їх ресурсів, що забезпечують більшу стабільність депозитної бази та значний залишок на своєму рахунку,

планування роботи по залученню клієнтів;

виконання відповідними суб'єктами на кожному рівні управління покладених на них завдань та функцій;

виділення та вдосконалення підходів щодо управління формуванням депозитних ресурсів банку;

вдосконалення фінансового менеджменту банку та введення інноваційних методів управління депозитними ресурсами банку.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт УНІАН. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unian.ua> (дата звернення 20.02.2016 р.).

2. Мунтян В.В. Дослідження підходів щодо визначення сутності

депозитних ресурсів / В.В. Мунтян [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=75883> (дата звернення 22.02.2016 р.).

3. Врублевський О.С. Громадянин і банк: депозитні операції / О.С. Врублевський. – К.: ТОВ «ІКЦ Леста», 2010. – 44 с.

4. Гарбар Ж.В. Особливості формування депозитного портфелю банківських установ / Ж.В. Гарбар, І.В. Малясова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/index.php?s=%EF%25&paged=350> (дата звернення 22.02.2016 р.).

5. Ковшар А.І. Шляхи удосконалення депозитної політики на сучасному етапі / А. І. Ковшар // Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 42-45.